

સંશોધન અનુસાર હાડસાંકળમાં દર ૧૦૦ ગ્રામે ૪૭૯ મિ.ગ્રા. એસ્કોર્બિક એસિડ અને ૨૬૭ મિ.ગ્રા. જેટલું કેરોટીન છે. વિટામીન-સી પ્રચૂર માત્રામાં છે. તેમાં રહેલા ફક્કબજ્જહશભ તર્પિંશિશમને કારણે અસ્થિભંગ પર તેની સારી અસર પૂરવાર થયેલી છે. આરોગવાથી તેમજ અસ્થિભંગ પર બાંધવાથી બંને રીતે સુંદર પરિણામપ્રદ છે.

અસ્થિભંગ (હાડકું ભાંગવું) હોય ત્યારે હાડસાંકળનું ઘી પકવીને તેનો ઉપયોગ કરવાથી તથા તે જગ્યાએ પાટો બાંધતા પહેલાં ઘી લગાવવાથી હાડકું જલદી સંધાય છે. તેવા પ્રયોગો પણ થયા છે અને તેમાં પરિણામ પણ મળ્યા છે.

રિસર્ચ કરે છે - *Cissus quadrangularis mobilizes fibroblast and chondroblasts to injured tissue and enhances regeneration blocks the muscle damaging effects of cortisol and leads to the formation of new muscles. Stimulates osteoblastogenesis.* ટૂંકમાં અસ્થિભંગ સિવાય સ્નાયુઓ ટૂટી ગયા હોય તેને પણ નવા બનાવવાની ક્ષમતા ધરાવે છે.

- તાજી ડાંડીનો રસ બહારથી ઘા તથા અસ્થિભંગ પર ચોપડાય છે.

- નાકમાંથી લોહી પડતું હોય ત્યારે વેલને તોડી તેમાંથી નીકળતો રસ નાખવાથી રાહત થાય છે.

- હાડસાંકળની દાંડીઓને ચૂનાના પાણીમાં ઉકાળીને અથાણું બનાવવામાં આવે છે જે ઉત્તમ પાચક છે.

- દક્ષિણભારતમાં પાન તથા દાંડી કઢીમાં નાખવામાં આવે છે.

- મદ્રાસમાં કોમળ પાન તથા વેલાને ધૂમાડો ન થાય તે રીતે (અંતર્ધૂમ) બાળીને, તે મસી અજીર્ણ એટલે કે ખોરાક પચતો ન હોય તેને જમતાં પહેલાં અડધી ચમચીની માત્રામાં અપાય છે જે લાભપ્રદ છે. અપચનને કારણે થયેલ અતિસાર (ઝાડા)માં પણ આ જ રીતે અપાય છે.

- પાન તથા કોમળ ડાંડીઓનું સૂકવીને ચૂર્ણ કરી અજીર્ણને લીધે થતાં પેટના રોગોમાં આપવાથી રાહત થાય છે.

- હાડસાંકળનો ગર્ભ લોટ સાથે મેળવી તેના વડા, પુરી કે બીજું કંઈ

બનાવીને ખાવાથી વાયુના રોગો, ગેસ, અજીર્ણ દૂર થાય છે.

- હાડસાંકળના વેલાની ઉપરની છાલ કાઢી તેનો ગર્ભ લેવો. તેનાથી અડધી માત્રામાં છોડા વગરની અડદની દાળ લઈ બારીક લસોટી, વડા બનાવવા તે તલના તેલમાં તળીને ખાવાથી વાયુનો નાશ કરે છે.

- સ્ત્રીઓને માસિક અનિયમિત આવતું હોય તો હાડસાંકળનો રસ, ઘી અને સાકર સાથે અપાય છે.

આધુનિક ચિકિત્સા શાસ્ત્ર તેને વજન ઉતારનાર પણ માને છે. સંશોધન અનુસાર *Cissus quadrangularis inhibits pancreatic lipase, alpha amylase, alpha glucosidase, which could contribute to weight management.*

It increases serotonin level which is known to have a positive effect on mood to reduce binge eating. એટલે કે ઘણી વ્યક્તિઓમાં ખૂબ વધારે ખાવાની જે ટેવ જોવા મળે છે તેના ઉપર હાડસાંકળ નિયંત્રણ કરે છે. આયુર્વેદમાં તેને વાયુ અને કફને દૂર કરનાર તથા રૂક્ષ કહેલ છે પરંતુ મેદને દૂર કરે છે તેવો સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ થયો નથી. પરંતુ આધુનિક મતે તે વજનને નિયંત્રણમાં રાખે છે તેવું સંશોધન થયેલ છે.

- આધુનિક ચિકિત્સાશાસ્ત્રમાં હાડસાંકળને ડાયાબિટીસ થતો અટકાવનાર પણ સાબિત કરેલ છે.

- વિટામીન-સીની ઊણપથી થતા સ્કર્વી નામના રોગમાં પણ તે સારું કાર્ય કરે છે. કારણકે તેના કાંડમાં વિટામીન-સી પ્રચૂર માત્રામાં છે.

આયુર્વેદિક સંહિતાગ્રંથોમાં તેને કૃમિ દૂર કરનાર તથા મસાને દૂર કરનાર પણ ગણેલ છે.